

Štev. 8.

Leto 7.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.Uredništvo in upravištvo:
Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor-
nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Mednarodna strokovna zveza delavstvu!

Delavci vseh dežel!

Mednarodna strokovna zveza je z ozirom na stalno naraščanje svetovne gospodarske krize, ki divja danes v vseh državah, sklicala mednarodno strokovno konferenco, da bi ojačala boj za obrambo delavskih interesov. Konferenca ni imela le namena ugotoviti stališča delavstva napram grozečim problemom, ki jih postavlja svetovna gospodarska kriza, marveč je imela predvsem namen poudariti odločno voljo vseh strokovnih organizacij za združitev v skupni akciji in za skupne cilje.

Ta konferenca se je vršila dne 16. in 17. aprila v Ženevi in je na njej sodelovalo 82 predstavnikov strokovnih organizacij iz 29 držav iz vseh delov sveta. Bila je tako v razgovorih kot v sprejetih zaključkih izražena **mogočna manifestacija enotnosti**, ki obstoja v hotenju, željah in akcijskih sredstvih pri vseh na konferenci prisotnih organizacijah. Konferenca ni samo soglasno usvojila zahteve in akcijski program mednarodne strokovne zveze, marveč je še posebej poudarila popolno medsebojno soglasje in mednarodno solidarnost s tem, da je poverila konferenčni urad, da naslovi v imenu vseh udeležencev na delavstvo vsega sveta apel, da še močnejše koncentrira svoje organizirane sile v svrhu čimprej izvedbe delavskih zahtev, ki so izražene v programu mednarodne strokovne zveze.

Z ozirom na pogubonosnost krize in stalno povečevanje brezposelnosti ter z ozirom na dejstvo, da je kapitalizem nesposoben, da bi odstranil krizo, postaja izvedba od delavstva vsega sveta postavljenih in zahtevanih rešitev krize vedno nujnejša.

Izmed vseh od konference zahtevanih rešitev in izhodov iz krize moramo še posebno poudariti: **skrajšanje delavnega časa na 40 ur tedensko, ohranitev neokrnjenih delavskih plač in povečanje skupne moči širokih mas!**

Na prvem mestu ukrepov, ki jih je najnujše izvesti, pa mora stati **obsežen nacionalni in internacionalni delovni gospodarski program**, ki bo zamogel zopet zaposliti milijonske armade brezposelnih. Z organiziranjem in izvedbo najstrožje kontrole mednarodne kreditne politike v zvezi z odločnim odporom proti nesmiselnim izdatkom za vedno nova oboroževanja, ki zamorejo zaneti nove vojne, se bo zamoglo zagotoviti potrebna denarna sredstva za izvedbo naštetih zahtev.

Istočasno se mora priznati, da zboljšanja gospodarskega položaja ni pričakovati vse dotle, dokler ne bodo težka politična vprašanja — reparacije, mednarodni dolgovi — končno veljavno in zadovoljujoče rešena in dokler ne bodo prizadete države s pomočjo delavskih organizacij pričele s smotrim organiziranjem največjih gospodarskih panog in internacionalnim izmenjavanjem.

Ta neizogibna sprememba pa zahteva istočasno tudi pojačanje vpliva javnosti na vseh poljih gospodarskega življenja in **uvvedbo aktivne kontrole potom demokratičnih organov družbe**.

Konferenca je enako poudarila enotnost vseh v borbi za izvedbo ukrepov za zaščito delavskih mas ter za olajšanje položaja žrtev krize. Brezposelnih morajo povsod in brez izjeme uživati brezposelnost zavarovanje. Vsak napad na socialno zakonodajo je energično odbiti. Ne sme se ovirati delavskih organizacij pri izvedbi njihovih nastopov za obrambo in zaščito proletariata. To velja zlasti za **koalicijsko svobodo in svobodo govora**, ki sta glavni sredstva za doseg resničnega zboljšanja delov-

nih in življenjskih razmer delavskega razreda.

Konferenca se popolnoma zaveda težke odgovornosti ter opozarja delavstvo vsega sveta na to, da je danes bolj kot kdaj doslej glavna dolžnost vseh strokovnih organizacij, da se nacionalno in internacionalno bore za izvedbo navedenih zahtev, neoziraje se na kake posebne ali trenutne interese enega ali drugega.

Kapitalističnemu bloku mora stati nasproti proletarski blok. Parola sleherne akcije delavstva bodi:

Združimo se v skupnem nastopu za izvedbo skupnih zahtev, ki edino zamorejo zboljšati sedanji položaj.

Predsedstvo mednarodne strokovne zveze.

Redukcije.

Za delavce je uveden na postajah in pri sekcijah do 5 in večdnevni brezplačni dopust. Plače delavcev se s 1. aprilom znižajo za nadaljnjih 5%. Delavstvu grozi obup in pogin.

Ni se še poleglo razburjenje, ki je nastalo po vseh progah povodom zadnjih redukcij, ko je bilo s sedemdesetmesečnim odpovednim rokom par sto delavcev in dnevičarjev z družinami vred vrženih na cesto, ko je bil izrečen odpust velikega števila nastavlencev, med njimi takih, ki imajo po 10 in več službenih let, že je prišlo nad delavstvo novo gorje!

Zadnje redukcije so bile delno omiljene s tem, da se je pretežno večino reduciranih sprejelo nazaj v službo, istočasno pa se je pri prometu in na progah uvedel za vse delavstvo brezplačen dopust. Poleg tega pa je bila v drugi polovici aprila izdana okrožnica, da je treba personalne izdatke za delavsko osebje spraviti v ravnovesje z odobrenimi budgetnimi krediti in v to svrhu je dobila direkcija nalog, da mora reducirati, neoziraje se na zadnjič uvedeno 5% redukcijo plač, vse delavske plače še za 5%.

Ugotavljamo, da delavske plače že od dneva uvedbe delavskega pravilnika več ne odovarjajo in niso zadostne za pokritje najnujnejših izdatkov — za hrano, obleko in preskrbo otrok — za kake kulturne potrebe delavcev sploh ne more misliti, zadnje redukcije pa so delavca pahnilo v obup.

Kako pa naj delavec, ki je doslej zaslužil od Din 24 do Din 30 na dan ali mesečno od Din 600 do Din 800 in mora od tega plačati prispevke po Din 80 za penzijski fond, zgubi po pet dnevnic za brezplačni dopust, kar zneso zopet Din 120 do Din 150 mesečno, sedaj z 10% redukcijo prejemkov pa naj izgubi zopet Din 60 do Din 80 in mu ostane tako koncem meseca čisti zaslužek Din 340 do Din 500, pošteno preživi družino, kako naj ima še kako upanje na boljše bodočnost, ako mu iz dneva v dan mesto povišanja plače prihajajo samo redukcije. Znesek Din 300 do Din 500 ne zadošča niti za prehrano enega samega človeka, kako naj ta znesek zadošča za človeka dostojno življenje delavca samega, kako naj zadošča za življenje delavca z družino.

Ob 12. uri kliče delavstvo merodajnim, da naj spregledajo, da naj ne izvajajo redukcij.

Delavstvo apelira na merodajne faktorje, da te redukcije, ki pomenijo uničenje tisoče delavskih družin, takoj sistira, **odredi izplačevanje onih plač, ki so bile v veljavi na dan 1. januarja**

1931 ter poskrbi vse potrebno, da se takoj ukinejo brezplačni dopusti in zasluga normalni osemurni delavnik.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije je že in bo na merodajnih mestih podvzel vse potrebne korake, da se pogubonosni ukrepi ukinejo, apelira pa istočasno na vse delavstvo in na vse železničarje sploh, da v teh resnih časih združijo svoje sile v enotno in močno falango, v kateri se bodo borili za svoj obstoj, za obstoj svojih družin in s katero bodo sigurno dosegli take

delovne pogoje in pravice, ki jim bodo zagotovile človeku dostojno življenje.

Železničarji — v težkih časih bodite močnejši na mestu, ne oklevajte!

Sodrug!

Ali si že poravnal članarino za tekoči mesec?

Občni zbor Nabavljalne zadruga.

Soustanoviteljem zadruga se grozi s policijo. — Za savezarje ni mesta v upravnem odboru! — Ključna vloga zvezarske opozicije. — V odbor izvoljeni sami zvezarji.

V nedeljo, dne 24. aprila 1932 se je vršil v Ljubljani občni zbor Nabavljalne zadruga, ki so ga vsi člani zadruga že težko pričakovali, ker se je imelo na tem občnem zboru končno veljavno razčistiti vprašanje, ali je zadruga nadstrankarska in jast ter pod kontrolo vseh železničarjev — članov zadruga, ali pa naj se ta zadruga smatra za zvezarsko domeno. Za občni zbor se je članstvo pripravljalo z veliko vnemo, skoraj iz vseh volišč je bilo stavljenih po več samostojnih predlogov, pričakovati je bilo, da bodo tako debata kot zaključki na primerni višini in da bodo vsi delegati na občnem zboru nastopali kot zadrugarji ter izven dvorane pustili razne medsebojne mržnje in predsodke.

Občni zbor je dokazal, da se je pretežno večina članstva v svojih pričakovanih kruto varala. Občni zbor je bil enostavno glasovalni aparat, ki je imel odobriti zaključke, ki so jih sifilirali razni zvezarski velikaši in delegati so nekam čudno pozabili na vse samostojne predloge in direktive, ki so jih dobili od članstva ter teh predlogov na občnem zboru sploh niso obravnavali.

Zelo čudno vlogo je tudi igrala zvezarska »opozicija«, ki je še dan pred občnim zborom štela do 50 delegatov, ki so na usta svojih voditeljev zatrjevali, da je treba zadrugo depolitizirati, da je treba tudi sedanji opoziciji dovoliti sokontrolo, ker bo to le v interesu zadruga in njenega napredka. Po zvezarskem delegatskem sestanku, ki se je vršil v dvorani Okrožnega urada, pa je vsa bojevitost in vsi dobri sklepi te opozicije splavala po vodi in postali so zopet disciplinirani člani, nad katerimi bo g. Deržič še imel dosti veselja. Saj pravi pregovor, da je v »nebesih« več veselja nad enim grešnikom, ki se spreobrne, kot nad tisoč pravimi, ki niso nič grešili. Zato smo uverjeni, da je v zvezarskih »nebesih« nad toliko spokorniki res vladalo prekipevajoče veselje.

Občni zbor je vodil g. Punčuh, pozdravil ga je v imenu saveza nabavljalnih zadrug g. dr. Kavčič iz Beograda. K dnevnemu redu sta se po otvoritvenih formalnostih prijavila zadr. Mravlje in Korošec ter je takoj nastal med zvezarskimi delegati velik hrup. Predsedujoči g. Punčuh zadr. Korošcu ne dá besede in ga pozove na podlagi zakona, da se odstrani ter mu grozi celo s policijo! Vprašamo, kje je bil g. Punčuh in njegovi kolegi tedaj, ko je zadr. Korošec pomagal zidati temelj zadruga, ko je za ustanovitev in agitacijo žrtvoval sleherni prosti čas? Vprašamo članstvo Nabavljalne zadruga ali se strinjajo s tem, da se soustanovitelju, ki želi ob proslavi 10 letnice, ker se mu je zgodila največja krivica, da se njegova zadeva obravnava pred prehodom na dnevni red in se mu dá zadoščenje, grozi z odstranitvijo iz zborovalne dvorane in celo s policijo? Če bo članstvo dopustilo tako taktiko, potem je

jasno, da bo šla zadruga rakovo pot, ker bodo člani izročeni upravnemu odboru, ki bo lahko izrekal izključitve in član bo moral celo na občnem zboru čakati do slučajnosti, ko že vse hiti domov, da bo njegova pritožba po programu reševana.

Zadr. Mravlje je prečital tožbo na deželno sodišče in stavlil zahtevo, da se občni zbor do definitivne rešitve sodišča odgodi, kar je seveda občni zbor po direktivah odklonil.

Bila je na to debata o poslovanju zadruga in računskih zaključkih, kjer se je ugotovilo, da se je pri neki inventuri ugotovil primanjkljaj okoli Din 40.000; nekateri delegati so kritizirali skoraj trikratno povišanje izdatkov za kalendar Nabavljalne zadruga; pri vprašanju, kako je bilo na ogledu parcele v Mariboru, katerega se večina odbornikov ni udeležila, je prišlo do zabavne ugotovitve, da so pač domačini tedaj dostojno pogostili goste iz drugih krajev in so vsled tega pozabili na ogled. Ugotovilo se je, da je dobila »Sloga« za instrumente Din 30.000, nadalje še gotove podpore za obleko, Miklavževanje, ugotovilo se je, da omara zvezarjev ni bila narejena na račun Nabavljalne zadruga in seveda po raznih debatah in vprašanjih je bila podeljena razrešnica in je le par delegatov glasovalo proti. Večja debata je bila pri spremembi pravil, kjer so posamezni delegati zastopali predlog, ki ga je postavila svoječasno »zadruga lista«, da naj bi se vršile volitve osebno, tajno in po proporcionalnem sistemu, zvezarski delegati pa so se v glavnem borili, kako naj bo sestavljen odbor in koliko mest naj se dovoli tudi progam. Proga je s svojo zahtevo propadla tako pri upravnem kot pri nadzornem odboru ter je bilo odglasovano, da naj bo novi odbor iz 10 oseb od tega 7 iz Ljubljane in 3 iz Maribora, nadzorstvo pa vse iz Ljubljane. G. Deržič je zlasti nastopal proti spremembi sistema volitev ter predlagal, da se ta zadeva za eno leto odloži in je bil seveda njegov predlog sprejet proti 18 glasovom. Vsa ostala pravila so bila na to mehanično sprejeta. Prešlo se je na to na volitve novih odbornikov in tu se je zlasti odlikoval strojevodja g. Oman iz Maribora, ki je poudaril, da se savezarja ne more vzeti v odbor, ker kot socialist ne more biti kot funkcionar Nabavljalne zadruga. Upamo, da si bodo savezarji dobro zapomnili to ugotovitev in se tudi dobro premislili, ali naj še ostanejo v zadrugi, kjer naj bi imeli le dolžnosti, kamor naj bi nosili denar, ne imeli pa nikakih pravic in nikakega soodločevanja. Gospode, ki stojijo za tem stališčem bo še bofelela glava, bojimo pa se, da bo tedaj, ko bodo spregledali, že davno prepozno in tedaj naj jim pač dá g. Oman drug recept za izhod iz zagate, v katero bodo sigurno prišli.

V upravni odbor so bili izvoljeni: gg. Kobal, Škerjanc in Klebl, v nadzorni odbor pa gg. Božič, Lušitzky in Požgaj.

Po volitvah je občni zbor seveda odklonil pritožbo zadr. Korošca in tovarišev proti izključitvi, dalje pritožbo pravilni delegatov iz kurilnice Ljubljana I in potrdil kot delegate one, ki so bili na listi g. načelnika kurilnice in je končno samostojne predloge odstopil v reševanje in obravnavanje upravnemu odboru.

Ko so se delegati in člani razhajali,

Kateri čas se računa nastavljenem za penzijo.

Že večkrat smo razpravljali v našem listu o tem vprašanju in pojasnili, da ne more biti nobenega dvoma o vračunavanju let za vse ono osobje, ki je bilo nastavljeni pred uveljavitvijo zakona iz leta 1923, torej pred 1. oktobrom 1923, ker je jasno, da za to osobje veljajo določbe čl. 258 zakona o drž. prom. osobju iz leta 1931, ki predvidevajo, da se za odmero penzije vračunajo tudi dnevičarska leta. Delno sporno je bilo le vprašanje, ako se dnevičarska leta vračunajo tudi za odmero procenta od položajne doklade, ker § 131 zakona predvideva, da se za odmero procenta položajne doklade računajo samo ona leta, ki se po § 121 štejejo v rok za pridobitev pravice do pokojnine (torej samo leta nastavljenih službe). Tudi tozadevno je Državni svet že izdal svoje tolmačenje sicer za enkrat samo v konkretnem slučaju našega s. Č., kjer je z razsodbo št. 6728 od 11. marca 1932 razsodil, da je tudi čas službe, ki spada pod točko 3 § 258 zakona o drž. saobračajnem osobju iz leta 1931, vračunati za odmero procenta penzije, ker ta čas ni izvzet v predzadnjem odstavku § 258 in se vsled tega mora všteti vsem onim, ki so bili pred 1. septembrom 1923 nastavljeni. To razsodbo smo objavili v zadnjem »Železničarju« na strani 3 ter smo bili prepričani, da bo pri tem tolmačenju Glavne kontrole ostalo in da se bo vsem pred 1. septembrom 1923 nastavljenim železničarjem vračunalo za odmero penzije tako od osnovne plače kot položajne doklade ves čas železniške službe neoziraje se ali so jo služili kot nastavljeni ali v staležu delavcev.

Zato nam je neumljiva sodba Državnega sveta, ki je isti dan in v isti seji, torej 11. marca 1932 v prisotnosti istih članov Državnega sveta po popolnoma enaki pritožbi Glavne kontrole v zadevi našega s. O. izdal pod št. 6708. V informacijo pričujemo celotno razsodbo, ki se glasi:

Državni svet je ugotovil: Glavna kontrola v svoji tožbi navaja, da se navedenemu po § 131 v zvezi s § 121 zakona o drž. saobr. osobju od 22. VI. 1931 ni moglo vračunati za procent penzije od položajne doklade tudi služba od 14. maja 1900 do 1. julija 1910, za katero službo smatra Glavna kontrola, da je bila dnevičarska v smislu § 121 v zvezi s § 1/2 in poglavjem X istega zakona.

Po § 131 navedenega zakona pri-

je bila debata med njimi zelo burna, nezadovoljstvo je vedno bolj prihajalo na dan in padlo je dosti izjav, da v taki zadrugi za nje ni več mesta. Gospodje zvezarji so slavili zadnjo zmago, zadržana je postala tudi na zunaj popolnoma njihova postojanka, v kateri drugi nimajo nič za govoriti in za to bodo tudi zvezarji za vse posledice nosili popolno odgovornost.

hajajo v poštev za odmero procenta penzije od položajne doklade samo ona službena leta, ki se po prvem odstavku § 121 računajo za pridobitev pravice na penzijo, a to so samo leta nastavljenih službe, med tem ko leta, prevedena v državni službi v svojstvu dnevičarja v to svrhu ne prihajajo v poštev. Ta zakonski predpis se nahaja v splošnem delu zakona ter se mora vsled tega izvajati samo na službo, odsluženo po uveljavitvi tega zakona, na prejšnjo službo pa samo v toliko, v kolikor ni kaj drugega predvideno s posebnimi odredbami v prehodnih odredbah. Po § 258, točke 1 in 3 istega zakona se mora navedenemu, ker izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega §-a, vračunati od časa pred 1. septembrom 1923 (a v to dobo spada tudi služba, katero osporava tožba Glavne kontrole), za odrejanje količine penzije poleg nastavljenih služb tudi čas, ki ga je prebil v svojstvu stalnega dnevičarja pod pogoji, navedeni v točki 3. Ves ta čas se ima v takem slučaju po prvem odstavku § 258 vračunati za odrejanje količine osebne penzije v splošnem, torej z ozirom na § 128 tako od plače, kakor od položajne doklade. Očividno je, da je zakonodalec s tako posebno odredbo v § 258 prehodnih odredb hotel uslužbencu vsaj delno priznati preje pridobljene pravice. Izjemoma od prvega odstavka § 258 se ne računa za pridobitev pravice na penzijo po § 121 prvi odstavki služba navedena pod točko 5, 6, 8 (izvzemši pokrajinske službe), 9, 10, 11, 12 in 14 in vsled tega tudi ne z ozirom na določbo § 131 za odmero procenta penzije od položajne doklade. Tudi iz tega sledi, da ta izjema ne velja za čas službe naveden v točki 1 in 3 prvega odstavka § 258, ki torej ostane vračunljiv tudi za procent penzije od položajne doklade uslužbenecem po prvem odstavku § 258.

Iz službenega in stanovskega lista, ki ga je predložilo Ministrstvo v svojem odgovoru na tožbo Glavne kontrole, je razvidno, da je čas, ki ga Glavna kontrola osporava, prebil v službi in sicer od 14. maja 1900 do 4. februarja 1908 kot delavec, a od 4. februarja 1908 do 1. julija 1910 kot čuvajev namestnik z dnevnico.

Minister v osporovanem rešenju ni ugotovil, ali je bila ta služba nastavljeni ali dnevičarska v smislu § 1 in § 7 odnosno § 1 in poglavja X zakona o državnem saobračajnem osobju. Da li je bil dnevičar v sedanjem smislu, za to ni merodajna samo okolnost, da mu je bila svoječasno odrejena nagrada v obliki dnevnice, marveč okolnosti, ali je po tedanjih predpisih in v zvezi z dekreti o postavitvi, ako obstojajo, imel pravice in dolžnosti, kakor nastavljeni uslužbenec, ali je imel samo toliko odnosno manj pravic in dolžnosti, kot jih imajo danes po X. poglavju navedenega zakona dnevičarji. Ako bi minister ugotovil, da je bil v dotičnem času, ki ga Glavna kontrola osporava, nastavljen usluž-

benec, se mu mora ta čas po § 258 prvi odstavek točka 1 priznati tudi za procent penzije od položajne doklade; ako pa minister ugotovi, da je v dotičnem času ali samo delu dotičnega časa služil v svojstvu stalnega dnevičarja, potem se mora oceniti, ali so izpolnjeni pogoji iz točke 3 § 258 zakona, da se zamore ta čas vračunati tudi za procent penzije od položajne doklade. Če pa minister ugotovi, da dotični čas ali del istega ni prebil v svojstvu nastavljenega uslužbenca in tudi ne v svojstvu dnevičarja s pogoji iz točke 3 § 258, se mora ta čas odsteti od vračunanja procenta penzije od položajne doklade.

Na podlagi prednavedenega Državnega sveta razsoda, da se razveljavi reševanje ministra saobračaja br. 7973 od 26. septembra 1931 z nalogo, da se postopa v smislu razlogov te razsodbe in izda novo rešenje.

Tako se glasi ta razsodba Državnega sveta, ki je nekoliko drugačna od v zadnji številki objavljene razsodbe. Kaj sledi iz te razsodbe:

Državni svet se je definitivno postavil na stališče, da veljata §§ 121 in 131, ki se nahajata v splošnih odredbah zakona le za vse one, ki so bili nastavljeni po 1. septembru 1923 in ne morejo biti deležni izjemnih ugodnosti, ki jih predvideva § 258 zakona o državnem prometnem osobju. Tem se računa za odmero procenta penzije le nastavljeni služba.

Za vse ono osobje pa, ki je bilo nastavljeni pred 1. septembrom 1923 se mora za odmero procenta penzije tako od osnovne plače, kakor od položajne doklade priračunati poleg službe, ki so prebili v svojstvu nastavljenca, še služba navedena v § 258 točka 1 in 3. V glavnem pride za vse v poštev točka 3, ki se glasi, da se šteje še čas, prebit do dovršitvi 18. leta starosti v svojstvu stalnega dnevičarja (dnevičarja, pisarniškega pomočnika ali dnevičarja z mesečno plačo) če se je izvršil prehod v zvanje, ki daje po tem zakonu pravico do pokojnine, najdalje v šestih mesecih; vendar se v ta rok ne šteje služba v vojski. Državni svet sedaj zahteva, da mora Ministrstvo saobračaja pri odrejanju penzije v rešenju točno označiti, v kakem svojstvu je dotični železničar vršil svojo službo pred nastavitvijo. Pravi, da ni potreba, da bi moral biti dotični že svoječasno imenovan dnevičarjem s kakim dekretom, marveč zadostuje, da je vršil tako službo, ki odgovarja po pravicah in dolžnostih današnjemu dnevičarju. Iz tega sledi, da Državni svet osporava vračunavanje službe navadnega fizičnega delavca za odmero procenta penzije od položajne plače in bo vsled tega za vračunavanje nenastavljenih službenih let merodajna le izjava službenega načelnika odnosno ugotovitev direkcije, kakšno službo je dotičnik pred nastavitvijo vršil.

Upravičeno se bojimo, da bodo pri tej praksi oškodovani zlasti vsi starejši uslužbenci, katerih službene pole so bile večkrat izmenjane in v katerih se navadno za vso službeno dobo do dneva nastavitve ne nahaja dosti zabeležb. Navadno je zabeležen le dan vstopa v

službo ter je zraven napisano: Mag. Arbeiter ali kaj sličnega in na to do dneva nastavitve ni zabeleženih nikakih sprememb, dasi je dotičnik leta in leta vršil službo kot zavirač premikač, kretnik, čuvar, kurjač ali kaj sličnega torej službo, ki bi se mu po tolmačenju Drž. sveta morala računati za odmero procenta penzije. Upajmo, da bo direkcija šla svojemu osobju, ki je zadnje čase moralo zaznamovati vedno nove izgube davno uživanja pravic, na roko in da bo omogočila, da se bo vsem pred 1. septembrom 1923 nastavljenim železničarjem priznalo vsa službena leta za odmero procenta penzije.

Iz bolniške blagajne.

UREDITEV ZOBOZDRAVLJENJA NA TERITORIJU DIREKCIJE DRŽAVNIH ŽELEZNIC — LJUBLJANA.

Radi zobozdravljenja je bilo tekom zadnjih let izdanih več okrožnic, sklepov oblastnih skupščin ter tolmačenj. Da se odstrani vsako napačno tolmačenje tako od strani zobozdravnikov, uprave fonda, kakor tudi od strani zavarovanega članstva, je oblastna uprava izdala pod št. 602/I-H.F.—1932 razpis, ki vsebuje točno vse predpise glede zobozdravljenja. V informacijo vsemu članstvu pričujemo ta razpis z nasvetom, da si ga vsak član dobro shrani, da ga bo v slučaju potrebe imel pri roki. Razpis se glasi:

Vsem gospodom zobozdravnikom.

1. Bolniški fond plača za člane in njihove svojce zdravljenje in izruvanje zob takoj ob nastopu članstva, plombaranje zob po dopoljenem enoletnem članstvu in nudi pomoč pri zobotehniških delih po dopoljenem petletnem članstvu za člane brezplačno, za družinske člane (glej pogodbo) pa v 50% iznosu. Stroške za drage kovine plača v vsakem slučaju v celoti član zase in za svojece.

2. Bolniški fond plača umetne zobe samo na kavčukovi plošči, če so potrebni za zvečenje hrane ali če trpi prebava. Kjer ne trpi prebava, ampak zahteva nabavo proteze služba, se dovoli umetno zobovje članu, če manjkata zgoraj ali spodaj po dva sosednja sekavca ali zgoraj in spodaj po en nasproti stoječ sekavec.

Če se mora napraviti nova ali popraviti stara proteza, označi zobozdravnik na shemi z običajnimi znaki, kateri zobje manjkajo in s številkami, iz katerih zob bo obstojala nova proteza in katere zobe v stari protezi je treba nadomestiti z novimi zobmi.

Če se stara proteza ne da popraviti, mora zobozdravnik to utemeljiti in navesti, če in kdaj je bila proteza napravljena pri njem ali pri kom.

3. Če je treba napraviti na zobu z več karioznimi mesti, ki so z zdravjo zobno substanco široko ločena med seboj in ki se po predpisih sodobne zdravniške vede ne smejo spojiti v eno plombo, v svrhu ohranitve zoba brez

»Dobro mi poročajo zvesti, ki se jih Misel ni mogla dotakniti. Tista mera mora biti, uči Misel, samo ena. Ona mora biti vse: ustvarjati in uživati. S tem je tudi poenostavljeno izvršeno.«

»To se pravi: vsi delati in vsi uživati?«
»Tak je nauk Misel med drobižem,« je rekla gospa Kanja in dodala: »Če bi obveljal nauk Misel, bi se drobiž polagoma postal kulturnih dobrin, ki smo jih pridobili mi po tradiciji za to dolgočeni in ne bilo bi več gospodarja in podložnika. Svet bi se izpremenil v blaznico, zakaj vsak bi hotel biti enak z nami.«

»To moramo prepričati,« je odgovoril Skobec. »Tisto vlačuga moramo izgnati iz drobiža.«

»A če ne bo več mogoče?... Zakaj skrivnostna je in skriti se zna pred preganjalcii?«

Skobec je zamahnil s peruti.
»Če ne bo več mogoče?... Potem ji pa moramo pokvariti razumevanje v drobižu.«

»To je?«
Napeto je gledala plemenita Kanja.

»To je,« je ponovil počasi gospod Skobec in na kljuno se je videlo, kakor da hoče nekaj kavsniti. »To je, da moramo sklicati zborovanje ptc mi, ali pa vsaj po naših zaupnikih. Naše zveste izmed drobiža, ki se jih Misel ni dotaknila, moramo pritegniti v našo službo, da bodo v tistem društvu ptc med drobižem naši zaupniki. Paralizirali bodo nekvificirane nasvete Misel in glette, gospa Kanja, društvo bo služilo nam, ki smo gospodarji.«

»Amen,« je rekla gospa Kanja. »Poveravam te, da skličesh zborovanje ptc...«

Ivan Vuk:

Poročilo o ustanovitvi društva ptc.

Stara basen — pravljica, pisana s klinopisi v takratnih knjigah iz glinenih tablic narejenih, sedaj izpod razvalin templja Nipur izkopanih.

Bilo je nekega večera v mestu Samarkandu.

Tartmak-Rast je razvrstil tablice iz knjige življenja, narejene iz gline kakor opeka in začel čitati počasi, s presledki kakor mu je to pač dovoljeval težak klinopis in tintam nekoliko zabrisani znaki:

... Zgodilo se je tiste dni, da je Kanja, ptica polj, ki se rodi z živimi bitji in je član starega plemstva, zamislila in spregovorila:

»Vidim drobiž. Mnogo ga je in ni za drugo korist, kakor da vzamem ta ali oni kosček tega drobiža v kljun in založim želedec. Da Stvarnik ga je za to tudi ustvaril... Vendar, nečuvstvo, ta drobiž postaja rabijaten. Na uho mi je prišlo, da očita meni in plemstvu koristljube in izkoriščavanje... To pomeni, da je drobiž začel misliti, dasi je to po obstoječih zakonih nedopustno in nezahvalno... Da, če bi preišleval v splošno korist in v smislu obstoječih tradicij, bi se še trpelo. Tako pa se spozablja in tisto preišljevanje je porodilo same slabe strani, dobrih pa se niti ni dotaknilo.«

Zamislila se je Kanja. Mislila je dolgo in prebrisanu, nato pa spregovorila:

»Resnično, resnično, tako je... Vzgoja danes ni več taka, kakor je bila za prejšnje dni. O nekaki enakovrednosti se preveč govori in o nekakšnih svoboščinah. Kakor da bi ne bilo teh svoboščin že dovolj. In ni čuda, da je prišlo to tudi na uho drobižu. Ta neuka množica pa je, seveda, pomen teh besed napačno razumela.«

Plemenita Kanja se je zopet zamislila. Ko je odprla oči, je rekla:

»Poiskati mi je gospoda Skobca. Pretkan je in sposoben, da se z njim posvetujem.«

Nasla ga je, ko je na citronovi veji obiral meso majhnega ptička.

»Srečne oči, da te vidijo, o gospod. Zakaj v moji glavi je mnogo vprašanj in mnogo odgovorov. Želim, da bi jih spregovorila in da bi jih kdo poslušal.«

Gospod Skobec se je priklonil. Izpustil je iz krempļjev okostje majhnega ptička in rekel:

»Govori, gospa, tvoj hlapec poslušaj!«

In Kanja je spregovorila:

»Nenavadni pojavi se oznanjujejo na obzoru našega življenja. Tradicije, ki so nam dane in ki nam jamčijo, da mi, ki smo izvoljeni, da vodimo in držimo v vesoljstvu red in odrejanu način življenja sebi ter drobižu so začele bledeči. Njih svetost se krši. Pojavila se je Misel. Kakor iz zemlje vstala, se je pojavila. Nedisciplinirano je prišla in ni se nam niti predstavila, še manj prošla za vstop k nam in za dovoljenje obiskati drobiž.«

Gospod Skobec je poslušal in vprašal:

»In kaj hoče ta neznanica?«

»Misliti... Nekaj, kar ni bilo v navadi niti pri nas, ki smo gospodarji, kaj še le pri drobižu, ki nam je podložen.«

Gospod Skobec je okrenil z glavo in pogledal gospo Kanjo z desnim očesom.

»Če prav razumem, Misel nasvetuje drobižu, da si ogleda svoje gospodarje.«

»Da se organizira,« je poudarila plemenita Kanja.

»No...« je vprašal gospod Skobec in stresel z repom. »Naj se! Bo vsaj organizirano dela po določilih vekovečnih tradicij in blagostanje bo še večje.«

Gospa Kanja je nervozno zamahnila s peruti in rekla:

»Premalo misliš, gospod Skobec, dasi si poznan kot spreten in dober diplomat... Da, če bi tista organizacija ali društvo, o katerem pripoveduje drobižu Misel, bila pod našim vodstvom, da, potem bi bilo v resnici želeto. Vendar zadeva ni tako enostavna. Tista Misel, ki pohajkuje sedaj med drobižem, jim govori, da morajo sami imeti v rokah vprašanje svojega življenja in svojega dostojanstva — slišite, gospod Skobec — svojega dostojanstva! Kakor da ima drobiž tudi kakšno dostojanstvo?... Poročali so mi iz vrst drobiža tisti redki, ki se jih Misel ni mogla dotakniti in se trdno drže naših tradicij, da Misel drobižu svetuje, da morajo voditi svoje društvo sami in v svojih društvih razen sebi enakih, nikogar trpeti.«

»O, šejtana,« se je začudil Skobec in našopiril peruti. »Kaj nismo vsi ptiči in člani enega naroda?«

»Smo,« je potrdila Kanja. »Ali Misel jih zapeljuje in jim govori, da to v življenju tako dolgo nima pomena, dokler bosta veljali v narodu dve meri. Ena, ki ustvarja, druga, ki uživa.«

»Hm... Kako pa se naj poenostavita ti dve meri?«

zdravljenja korenike več kot dvoje plomb. Mora to zobozdravnik utemeljiti in točno označiti lego gnilobe na skici, ker bo le tako izkazano najstarejši g. šefzdravnik.

4. Za zdravljenje in plombaranje zoba s koreniko odnosno zdravljenje in plombaranje korenike v svrhu opore za protezo ali vstavitve zoba, za kar je predviden v pogodbi pavšal Din 60 odnosno Din 65, se sme zaračunati samo ta znesek, četudi je na takem zobu potrebnih več plomb, ki morajo biti izvršene brez utemeljitve.

5. Čiščenje zob v smislu pogodbe je dopustno le v primeru neobhodne potrebe.

6. Za zobozdravljenje in zobotehniško oskrbo potrebni material mora biti v smislu pogodbe prvovrsten in brezhiben.

Izdelavi plomb in izberi zato potrebne materialje (zlasti srebrni amalgam, porcelan in Harwardciment, Syntex itd.) je posvečati posebno pažnjo, da ne bo pritožb o hitrem izpadanju plomb.

Proteze morajo biti napravljene iz dobrega kavčuka (Arh. Lorenz, Cormick), zobje in fasete morajo imeti pzlazčane krampone.

Zobozdravnik jamči za vsa dela eno leto v smislu pogodbe, torej tudi za temeljito zdravljenje korenik.

O vsakem sporu med pacientom in zobozdravnikom glede kakovosti del, mora zobozdravnik takoj poročati gospodu šefzdravniku dr. Tičarju.

7. Pacienta pozove k zobozdravniku redno oblastna uprava bol. fonda potom službene jedinice s prošnjo (obr. B. F. 40a), ki jo je vložil član zase odonosno za svojce in na kateri mora biti službeno navedena doba članstva pri bol. fondu.

8. Zobozdravnik ne sme označiti zobozdravniških in zobotehniških del aproksimativno, ampak določno in natančno in se z delom ne sme pričet, dokler ni zadoščeno točki 7., izvzemši primere po točki 11.

9. V prvi ordinaciji označi zobozdravnik s črnilom na shemi prošnje z običajnimi znamenji dela, ki jih je treba izvršiti, in napiše v pripadajoči razpredelnici prošnje v smislu pogodbe ustrežne zneske, torej za člane v I., za svojce v II. rubriki.

10. Po ugotovitvi potrebnih del pošlje zobozdravnik prošnjo vsakega pacienta v svrhu angažovanja kredita oblastni upravi bol. fonda, ki vrne prošnje zobozdravniku po vizumu g. šefzdravnika.

Prekoračenje kredita načelno ni dovoljeno.

Če se iz zdravstvenih razlogov izkažejo med delom nujno potrebna še nadaljina, nepredvidena dela, mora član bolniškega fonda poslati od pristojnega zobozdravnika utemeljeno dodatno prošnjo potom službene jedinice na oblastno upravo bol. fonda, da angažuje le ta kredit po vizumu g. šefzdravnika; z delom se pa tudi v tem primeru ne sme

pričet, dokler ni prošnja vrnjena, izvzemši primere po točki 11.

11. Če nastopi nenadno tako obolenje, ki zahteva takojšnjo pomoč zobozdravnika, ki ne ordinira v centralni ambulanti, n. pr. hudo vnetje pulpe, vnetje zobobija, vnetje pokostnice, če je potreba izdreti ali zdraviti zob vsled bolečin, prerezati absces, sme pacient izjemno samo s članskim listom v prvo ordinacijo k zobozdravniku, ki tako nujno delo opravi in na običajnem receptnem formularju — za člane na bellem, za svojce na modrem receptu — napiše vse potrebne in točne podatke o nujnosti določenega dela ter pristavi proračun; tako opremljen recept pošlje v odobritev oblastni upravi bol. fonda v svrhu angažovanja kredita.

Član bol. fonda je zase odonosno za svojce dolžan izročiti zobozdravniku čimprej, vsaj pa v drugi ordinaciji predpisano prošnjo, koji priloži zobozdravnik odobreni recept, ki je podlaga za mesečni račun.

Če član tako ne ravna, bo oblastna uprava bol. fonda potom pristojnega odelenja direktije iztirjala znesek za taka naknadna dela od člana v dobro bol. fonda, če pa zobozdravnik ne ravna po teh predpisih, nima pravice do honorarja od bol. fonda.

O nujnosti takih del v centralni ambulanti odloča g. šefzdravnik na podlagi predložene predpisane prošnje.

12. Bolniški fond plača samo dejanski storjeno delo in ne prizna ter ne honorira sploh nobenih kompenzacij.

13. Pacient potrdi z datumom in podpisom resničnost opravljenega dela. Prošnje brez datuma in brez podpisa pacienta se bodo izločile iz mesečnega računa.

14. Nadpreglede nad vsem zobozdravniškim in zobotehniškim delom, ki ga je treba izvršiti in ki se izvrši, opravlja g. šefzdravnik odnosno sobračajni zdravnik in specialni kontrolni zobozdravnik bol. fonda.

Ustanovitev samostojnega zdravniškega okrožja za Zalog in D. M. v Polju odklonjena. Na zadnji seji bolniškega fonda so bili člani upravnega odbora obveščeni, da je centralni upravni odbor odklonil namestitev zdravnika v samostojnem zdravniškem rajonu Zalog — D. M. v Polju z motivacijo, da so ti kraji v neposredni bližini Ljubljane, kamor je na razpolago zadostno število prevoznih sredstev in vsled tega samostojen rajon ni potreben.

Ne vemo, kdo je dal te informacije centralnemu upravnemu odboru bolniškega fonda, zato vprašamo g. upravni bolniškega fonda, ali je mogoče oblastna uprava poslala centralnemu odboru take informacije. Ako jih ni (in jih tudi ni mogla, ker bi bile take informacije neresnične) potem upamo, da bo znala centralnemu upravnemu odboru dopovedati, da ga je njegov informator pošeno potegniti za nos ter naj se izvoli o tej potegavščini na licu mesta prepričati. Zalog nima nobenih drugih prevoznih sredstev in vezi v Ljubljano,

kakor vsaka druga postaja in sicer le redno vozeče vlake. V Zalog ne vozi noben tramvaj, še manj kakšno avtobusno podjetje ter mora uslužbenec v nujnih slučajih iskati okrog voznika, ali plačevati avtotaksi, ako ni na razpolago rednega vlaka, če rabi pomoč v nujni sili. Železničarji niso danes tako sijajno plačani, da bi zamogli plačevati še stroške za prevoz zdravnika iz Ljubljane, ako ni vlaka na razpolago. Na drugi strani pa tudi ne gre, da bi morala družina železničarja ali železničar, ako nenadno oboli, čakati brez zdravniške pomoči toliko časa, da bo vozil kak redni vlak iz Ljubljane in se bo z njim pripeljal pristojni zdravnik iz Ljubljane, seveda, če ne bo drugam odan.

Apeliramo na izvoljene člane upravnega odbora bolniškega fonda, da proti takemu postopanju centralnega upravnega odbora energično nastopijo ter zahtevajo anuliranje gornjega sklepa in takojšnjo namestitev zdravnika, železničarji iz Zaloga in okolice pa zopet lahko urvidijo, kako dobri so oni ljudje, ki sede v centralnem upravnem odboru bolniškega fonda.

Nov zobozdravniški rajon v Slovenjgradcu. Že zadnjič smo poročali, da je centralni upravni odbor odklonil sklep ljubljanskega upravnega odbora, da bi se v Slovenjgradcu nastavljal železniški zobozdravnik. Ta svoj odlok utemeljuje centralni upravni odbor z dejstvom, da ima ljubljanska oblastna uprava nastavljenih že več zobozdravnikov ter ima velike izdatke za popravila zob in ni mogla v zadostni meri kontrolirati izdatke za zobozdravljenje ter so se vsled tega vršile zlorabe na škodo fonda in članov bolniškega fonda, katerim se vsled pomanjkanja sredstev niso mogle nuditi druge pomoči.

Objavljamo to utemeljitev centralnega upravnega odbora, v katerem gospodarijo zvezarji, v vednost vsem železničarjem iz proge od Velenja do Dravograda, da bodo lahko urvideli, kako urvidelnost so gg. zvezarji, kadar se gre za interese železničarjev. Če se gre za volitve in za glasovnice, tedaj se cedi med in mleko, po volitvah pa je pozabljeno vse ter se odklanja tudi najbolj lahko izpolnjive želje osebja. Upamo, da si bodo ta afront železničarji dobro zapomnili in znali presoditi, kdo je njihov prijatelj in kdo sovražnik.

Prizadeti železničarji pa protestirajo proti motivaciji centralnega upravnega odbora, s katero je odklonil potrditev zdravnika-specialista v Slovenjgradcu ter zahtevamo, da centralni upravni odbor dokaže, kake zlorabe so se vršile na škodo fonda in škodo članov in kdo mu je dal informacije o teh zlorabah, o katerih doslej železničarji v ljubljanski železniški direkciji nismo še nič slišali.

Izdatki za zobozdravljenje. Stroški zobozdravljenja v področju ljubljanske oblastne uprave bolniškega fonda so znašali v letu 1931 Din 1,455,828,35.

Izvršenih je bilo 24.319 plomb, 1891

protez in 9035 ekstrahiranj in operacij.

Ti zneski pa očitno bodejo centralni upravni odbor bolniškega fonda, ki je na svoji seji dne 8. februarja sprejel sklep, da naj šefzdravnik ljubljanske oblastne uprave, g. dr. Tičar pregleda vse one, kateri so si dali popraviti zobe na račun bolniškega fonda, ali je res izvršeno vse, kar je bolniški fond plačal. Ker bo s tem veliko dela, naj sprejme dr. Tičar v pomoč enega zobozdravnika. Poleg tega bo od časa do časa prisostvoval kontroli tudi glavni upravnik, v kolikor mu bo to služba dopuščala.

Pač salomonski ukrep centralnega upravnega odbora. Izdatki za zobozdravljenje so preveliki. Zato naj se angažira še en zobozdravnik, ki bo pregledoval, ali so drugi zobozdravniki res vse naredili, kar so zaračunali. Tem pregledom pa bo od časa do časa prisostvoval sam centralni upravnik iz Beograda. Prav radovedni smo, čemu je on pri pregledu potreben. Prav radovedni smo, na čigav račun se bodo knjižili stroški za njegove dijete! Radovedni pa smo tudi, kako si zamišlja centralni upravni odbor to kontrolo: kdo bo plačal ljudem odškodnino za zamudo časa in potne stroške? Ali centralni upravni odbor? Ali se bodo ti zneski knjižili v breme bolniškega fonda? Tedaj se bodo izdatki pač podvojili! Zagotavljamo pa že vnaprej centralni upravni odbor, da ne bo oblastni upravni odbor nikdar sprejel sklepa, da bi morali železničarji na lastne stroške in eventualno ob izgubi zaslužka hoditi na centralno ambulanto v Ljubljano na pregled! Zagotavljamo pa tudi centralni upravni odbor, da bomo podvzeli vse, da se bolniškega fonda ne bo obremenilo s tako nepotrebnimi izdatki in se vsled tega popolnoma strinjamo z mnenjem merodajnih faktorjev pri ljubljanski upravi, da naj se vrše samo izbirne preizkušnje, kot se vrše v ostalih oblastnih upravah.

Zahtevajte povsod le
kekse in biskvite
najboljše kakovosti iz
tovarne

B. PAUER
LJUBLJANA ZG. ŠIŠKA
Sv. Petra c. 48 Celovška c. 108

ŽELEZNIŠKI UPOKOJENCI, POZOR!

Po okrožnici generalne direkcije državnih železnic morajo biti vsi listi vložkov rumenih legitimacij železniških upokojujencev zaznamovani s številko in z uradnim podpisom. Brez uradnega popravka so po okrožnici vložki neveljavni. Zaradi tega se v lastnem interesu pozivajo vsi železniški upokojujenci, da nemudoma predložijo svoje legitimacije in vložke v Ljubljani stanujoči tam, kakor vsako leto, za prolongacijo izven Ljubljane pa vsak svoji najbližji postaji.

Skobec je sklical zborovanje ptic. Pregovoril je Krokara svobodnega velikaša, da nastopi na zborovanju kot glavni govornik, kar je Krokara rad sprejel.

»Sicer ne vem, o čem naj govorim,« je rekel, »vendar vam nečem odreči.«

»Saj ni važno, kaj govorite. Glavno je, da tako govorite, da bodo zborovalci navdušeni in to vi znate. V splošnem govorite o potrebah društva ptic, da nastajajo težki časi in zato se moramo strniti v eno organizirano moč, biti moramo složni, delati drug za drugega in tako reprezentirati na zunaj in v javnosti našo moč in veljavo.«

Krokara je zadovoljen prikimal in vesel mislil:

»Pokažem vsem, tudi vam, plemstvu, kaj zna svoboden velikaš. Preživeli smo sicer aristokratske metode, vendar v celoti jih odstraniti, bi bilo neoportuno. Zakaj one so, ki plemenitijo človeka...«

Gospa Kanja se je močno začudila, ko ji je Skobec povedal, da je za glavnega govornika pridobil Krokara.

»Pa kaj bo ta Krokara?«

»Ne v tralna oseba je. Velikaš. Izrodek plemiča in drobiža. Saj razumete, gospa Kanja. Kakor nalašč za govornika na skupnem zborovanju... Pregledal sem tisto „Misel“, ki hodi med drobižem. Nevarna vlačuga je. Zato je potrebna nevtralna oseba, ker, kakor vem, je nevtralnost največji nasprotnik vsaki misli in to dokaj uspešen nasprotnik. Krokara je poleg tega še ravno prav civiliziran ter tako uspešno pokaže, koliko je vredna nevtralnost...«

Tu so bile glinene tablice zelo obrabane. Tartmak-Rast se je trudil, a ni mogel razbrati. Videlo se je iz posameznih znakov, da je bilo zborovanje ptic zelo dobro ob-

iskano. Skobeci so bili reditelji ter so uspešno vzdrževali mir in red ter mirili razne skupine drobiža, ki so večasi postajale preglasne.

Kanja je vodila zborovanje. Krokara je z navdušenimi besedami in z dokazi pomena nevtralnosti v vprašanih notranjih zadevah ptičjega naroda pozival zbrane k slogi in požrtvovanju, da bo ptičji narod veljal na zunaj za velikega in mogočnega.

»Razna vprašanja so med nami,« je govoril Krokara, »ki se ne morejo rešiti, ker so tradicija človeštva. Da so eni majhni, drugi veliki, je kriva narava in zakaj bi se mi vznemirjali radi tega? „Misel“, ki hodi med vami, je neka prepričljiva, kdove od koga podkupljena, da skali vaš mir in nas razdvoji, da bi tisti skriti sovražnik lažje izrabljali naš ptičji narod. Zato bodite samozavestni in puntarji. Misli, pokažite s svojo nevtralnostjo, da niste pripravljeno poslušati njegove prevratna in škodljiva pripovedovanja. Mi moramo biti složni, da lahko očuvamo pravice, ki jih imamo...«

Tartmak-Rast je odložil tablico.

Ves dan sem tuhtal nad temi klinopisi in razglabljal zabrisane znake. Več nisem mogel razbrati. Vendar kaj posebnega ni izbrsano, ker nadaljnje tablice so zopet jasne, in pišejo:

»...enemu narodu pripadamo in zato moramo biti vsi za enega. Spoštovati moramo navade in pravice, ki jih imamo, za kaj to je bistvenost našega naroda...«

Za hip je govornik obmolnil. Vse ptice so imele svoje kljume uprte vanj in v oči vseh je bilo spoštovanje.

Tam zadaj, pri Senicah, so sedeli Vrabci. Eden iz njih je stresel s peruti in rekel:

»Resnično, resnično govorite... Vendar mi, ki nam pravite drobiž, nimamo nobenih pravic in navade, ki jih poznamo in občutimo, nam niso v korist.«

Senice in drugi iz drobiža so zamahli s peruti in začivkali:

»Resnične so besede Vrabca. Nimamo pravic, samo dolžnosti imamo.«

Kanja je pogledala Skobca in zagodrnjala:

»Vidiš nemirneže in nezadovoljneže? Pogosti jih je treba z zborovanjem.«

Skobec je zletel k Vrabcem. Najraje bi tistega, ki si je drznil narediti tak neumesten medklic, stisnil za vrat in ga pojedel. Ali vzdržal se je in dobrodušno rekel:

»Ne zabavljaj, gospod! Resne stvari so na dnevnem redu.«

Čizki, ki so sedeli ne daleč, so zavračali:

»Saj poznate Vrabce, gospod Skobec. Nikoli jim ni kaj prav.«

Skobec je zletel h Kanji in Krokaru ter zašepetal:

»Predlagajte, gospod Krokara, da se ustanovi društvo ptic, za predsednico pa naj bo gospa Kanja.«

Krokara je zmajal z repom, dvignil glavo visoko in rekel s hripavim glasom:

»Tovariši! Slišali ste moj govor. Prepričan sem, da ste ga razumeli. Narediti moramo, kakor delajo druga, življenja se zavajajoč bitja. Organizirajmo se! Ustanovimo društvo ptic!«

Utilnil je. Vsi so zašumeli s peroti. Le Vrabec se je oglasil:

»Dovolite, tovariši, besedo!... Samo pripombo k temu predlogu!«

»Govori,« je rekla predsednica Kanja.

»Kakšen pomen naj ima tako društvo ptic? Saj so vendar interesi ptic v sploš-

nem in v vsakdanjem življenju docela različni in celo nasprotni.«

»Lažeš,« je zakričal Krokara.

»Ne lažem... Interesi svobodnih velikašev in ptičev roparjev so vendar drugačni, kako interesi malih ptic, ki jim pravite drobiž. Mar ne? Na svoji koži čutimo to vsak dan...«

Ni še mogel končati, kar se je zapolila cela jata rediteljev in napadla Vrabca. Okljuvali so ga in ga vrgli iz zborovanja, ter pregnali še ostale. Mnogi iz ostalega drobiža so onemeli in tiho šepetali:

»Prav mu je, kaj se vtika v take stvari...«

Ko se je razburjenje poleglo, je vstal Krokara in spregovoril:

»Nič hudega, tovariši! Jaz sem nevtralna oseba in vem to. Zgodilo se je pač, kakor je pisano: Nikdar ni mogoča soglasnost med velikimi in majhnimi tam, kjer ima Misel svobodno besedo. Vendar se na to ni treba ozirati. Manjšina še nikdar ni zapovedovala večini. Društvo ptic je ustanovljeno. Naj mu predseduje odlični član starega plemstva, da bo ugled družva večji. Naj živi, gospa Kanja, predsednica!«

Završčalo je in plahutanje peroti je zavalovalo zrah. Krokara pa je nadaljeval:

»Mi ne poznamo nobene razlike, zakaj vsi smo ptiči, majhni in veliki. Celo v čast si lahko štejejo, da smemo z gospodo iz tako starega plemstva spadati k istemu društvu...«

Stari Tartmak-Rast, je odložil glineno tablico iz knjig življenja in rekel:

»Vidiš, človek, kakšna je ta pravljica! Čudovita, kaj!... V nji vidiš, kako silna je bodočnost, ki prihaja... M i s e l j i je ime...«

DRŽAVLJANSTVO IN DOMOVINSKA PRAVICA DRŽ. NAMEŠČENCEV.

Povodom predlaganja prošnje za izstavitev državljanstvih izkaznic se je pri več železničarjih ugotovilo, da imajo sičar od raznih občin izstavljene domovinske liste, ki so jim jih občine izstavile, ker so bili v državni službi, da pa dotični doslej še niso naši državljani, ker so svoječasno pozabili optirati za Jugoslovensko državljanstvo.

Mestno načelstvo v Ljubljani je izdalo opozorilo na vse aktivne in upokojene državne nameščence, da s samo namestitvijo niso pridobili našega državljanstva in tudi ne domovinske pravice v Ljubljani ker Ministrstvo notranjih poslov ni usvojilo načela, da so državni nameščenci že s tem naši državljani, če so v državni službi. Vsi ti nameščenci morajo ako hočejo postati jugoslovenski državljani, zaprositi po rednem potu za državljanstvo v smislu § 12 zakona o državljanstvu. To velja tudi za one osebe, katerih državljanstvo se mora v smislu načelnega navodila ministrstva notranjih poslov presojati po domovinstvu, ki so ga te osebe imele v dobi od 1. januarja 1910 do uveljavljenja mirovne pogodbe, a so jim bile državljanstvene izkaznice izdane edinole na podlagi njihove namestitve v naši državni službi. Prošnjam za državljanstvo se mora priložiti zagotovilo domovinstva kake jugoslovenske občine. Ta priloga pa odpade, ako je prošilec slovenske, hrvaške ali srbske narodnosti in se je rodil na ozemlju naše države ali pa, ako stanuje vsaj tri leta nepretrgano v kaki naši občini. Prošenj za državljanstvo ni treba vlagati: a) onim, ki so imeli nepretrgano od 1. januarja 1910 pa do 16. julija 1920, to je do dne, ko je stopila saintgermanska pogodba v veljavo, domovinsko pravico na onem avstrijskem ozemlju, ki je pripadlo naši državi; b) onim, ki so postali naši državljani po čl. 74 saintgermanske pogodbe, po opociji ali pa po zakonu o varstvu manjšin; c) onim, ki so z naturalizacijo bodisi pred uveljavljenjem ali po uveljavljenju zakona o državljanstvu pridobili naše državljanstvo; č) onim, ki jim je bilo na podlagi § 53, točke 4 do 8 in 10 zakona o državljanstvu ugotovljeno jugoslovensko državljanstvo.

Dopisi.

KURILNICA LJUBLJANA II.

Zadeva nas udarec za udarcem in delavec ter profesionist v kurilnici se boji vsak dan zjutraj nastopiti službo, ker ne ve, ako ga morda zopet ne čaka kaka okrožnica, ki mu bo napovedala novo redukcijo. Vzeli so delavstvu 5%, ki smo jih morali sedaj v dvih obrokih za po tri mesece plačati nazaj. Zbudila se je v nas nada, da bo ta odtegljaj ukiniten, ker ni utemeljen na zakonu, vendar mesto ukinitja je prišel nov odlok, da se nam s 1. aprilom 1932 odtegne še 5%, tako da bo naša plača reducirana sedaj kar za 10%. Kaj pomeni to pri onih, ki imajo plačo Din 3 do Din 5 na uro ter veččlansko družino, si lahko vsak sam izračuna.

Ni pa bilo zadosti, da se nam reducira plača, uprava kurilnice je poleg tega še izdala obvestilo, da ne bo več izplačevala v sredi meseca predujma! Ne vemo, kaj je pripeljalo upravo do tega zaključka, ko celo delavski pravilnik predvideva, da dobi delavec lahko predujem v približni višini zaslužnega zneska. Delavska družina, ki je bila sedaj že leta in leta navajena gospodariti z itak prenizkimi zneski ter je bila gospodinja navajena na predujem, naj sedaj, da se zadosti neki kaprici, v dobi vedno novih redukcij najde drug način gospodinjstva. Upamo, da bo Direkcija ta odlok uprave kurilnice preklcala in odredila, da delavstvo tudi v bodoče lahko dobi predujem, ako ga zahteva.

Zalog.

Že v zadnjem dopisu smo dokazovali, da nas poleg krize najbolj tepe nezavednost, ker vsak preveč gleda na osebne koristi, kot pa za skupne. Sedanji čas nas bi moral spametovati. Herojev sedaj ni več — se tudi ne morejo pojaviti, pač pa je tu strokovna

organizacija, ki je edino borbeno sredstvo delavstva. Izhod iz sedanje krize brez močne organizacije je nemogoč. Treba je resnih in značajnih ljudi. Združimo se z mislimi in nastopi. Ne iščimo vzrokov, da bi se s tem odtežali skupnemu delu. Na braniku za pravice smo si vsi enaki. Saj organizacija ni odvisna samo od voditeljev, ampak so tudi isti od volje članstva.

Od zadnjih redukcij imamo še sledove, ki so vidni. Ne samo par reduciranih, pač pa je bilo od nas mnogo stalnih delavcev postavljenih po raznih postajah, za kar še ni nadomestnikov, in nam je s tem podaljšan delovni čas. Čudimo se, da se radi tega, ker je preveč ljudi, obenem podaljšuje delovni čas, istočasno pa delavce meče na cesto. — Kam to pelje?

Radi nevarnosti redukcij je pa tudi naša podružnica napravila še korak k

občinski politiki. Polagalo se je brezposelnosti premalo pažnje. Zato smo sklicali skupno s strokovno organizacijo delavstva vsevške papirnice potom »Delavske zbornice« anketo, kjer so bila zastopana vsa društva tukajšnje občine, zastopnik papirnice in železnice.

Na tej anketi je bil sestavljen akcijski odbor, sestojč iz enega zastopnika naše podružnice, tovarniškega delavstva, papirnice, župana in župnika. Ta odbor bo začel sedaj svoje poslovanje, namreč da se uvede v občini akcija za brezposelne podpore, na kar se je polagalo sedaj premalo pažnje.

Kako bo posloval ta odbor, ki mu želimo čimveč uspehov, bomo poročali prihodnjic.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem USZJ, podružnici Zalog za podporo 150 Din, katere mi je dala v moji bolezn.

Sirknik Miha, progovni delavec.

GRABENO PODJETJE ING. JOS. DĚDEK

pooblaščen gradbeni inženjer in mestni stavbenik

Ljubljana, Žibertova 7-I. nadstr.

se priporoča za vsa v stavbeno stroko spadajoča dela. Izvršitev tudi najmanjših adaptacij najsolidneje in najceneje.

Domače vesti.

Dva nova ministra. Dosedanja ministra dr. Šibenik in Preka sta podala ostavko, ki je bila dne 21. aprila sprejeta. Še isti dan sta bila imenovana oba nova ministra in sicer za ministra za zgradbe dr. Stjepan Srkulj, župan mesta Zagreb, za ministra za šume i rudu pa Viktor Pogačnik, narodni poslanec.

Prvi maj. V smislu obvestil policijskih uprav so na dan 1. maja prepovedane vse povorke, manifestacije, zborovanja, koncerti in druge zabave, kakor tudi skupni izleti. Glasom objav v dnevnih listih se eventuelno vložene prošnje društev za odobrenje kake prireditve ne bodo ugodno reševale.

Nadaljne redukcije delavstva. Trboveljska premogokopna družba, ki je doslej reducirala v dobi treh mesecev že nad 1000 delavcev, je tekom meseca aprila reducirala ponovno okoli 240 delavcev, kar je že itak obupane rudarje, ki zro z največjo bojaznijo v bodočnost, palmilo še v večjo bedo. Vršilo se je pet velikih shodov, na katerih je delavstvo povedalo svoje zahteve, ki se glase: hočemo dela, hočemo kruha. V sled ponovne redukcije rudarjev v Hrastniku in revirju je prišlo do ustavitve dela, kjer so vsi še zaposleni rudarji en dan ustavili delo z geslom: ali delamo vsi, ali pa nobeden.

V rudniku v Mežici, kjer se je doslej delalo po pet dni na teden, se je skrajšal s 25. aprilom delavni čas še za en dan, tako da dela delavstvo le 4 dni tedensko. Nastavljenec se je s 1. majem 1932 reduciralo plače za 10%. Tovarna Vesten, ki je zaposlovala

normalno do 1700 delavcev, ima sedaj v staležu le še 970 delavcev, ki delajo samo po 4 dni tedensko in imajo tako tedensko dva dneva brezplačnega dopusta.

Delavstvu v cinkarni v Gaberju so bile plače že opetovano za več procentov znižane in so se sedaj s 1. aprilom ponovno znižale za 10%.

Slične vesti še vedno prihajajo iz najrazličnejših podjetij in nikdo se ne vpraša, kam bodo šli reducirani delavci, s kom bodo preživljali nepreskrbljene družine. Podjetnik, ki je v dobi konjunkturo spravljal visoke dobičke, sedaj enostavno vrže delavstvo na cesto, saj on je preskrbljen. Temu postopanju bo treba narediti energično konec in to bo zamoglo narediti delavstvo le, ako bo kompaktno in enotno.

Razno.

PRIPRAVE ZA REDNI KONGRES UJED. SAV. ŽELEZN. JUGOSLAVIJE.

Naročilo podružnicam. Akoravno je kongres USZJ. preložen na kasnejši termin, pozivamo vse podružnice, da čimpreje vpošljejo samostojne predloge za kongres. Da bo kongres čim bolj pripravljen ter da bodo lahko v predkongresni debati sodelovali prav vsi člani saveza, bo centralna uprava v najkrajšem času objavila vse samostojne predloge, v kolikor se tičejo reorganizacije saveza in njenih sekcij, vprašanje članarine in podporna sistema. Otvorila bo o vseh teh vprašanjih javno diskusijo v »Ujed. železni-

Železničarji, opozarjamo Vas!

Pred vsakim nakupom spomladanske obleke za službeno ali civilno uporabo, se obrnite vedno le na **vašo lastno manufakturno trgovino**, ki vam bo nudila kljub krizi in splošnem dviganju cen najboljše in res najtrpežnejše blago po najnižjih cenah.

Splošna gospodarska poslovalnica

r. z. z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13

Nakaznice za kredit
dobite pri vseh
podružnicah
U. S. Ž. J.

Pomnite! Pri takojšnjem plačilu
dobite 10% popusta!

čarju«, v kateri bo lahko sodeloval sleherni funkcionar odnosno član saveza tako, da bodo vsa vprašanja še pred kongresom natančno obravnavana in bodo delegati lahko zavzeli svoje stališče.

PRIJAVE ZA KONGRES.

Avstrija. Avstrijska svobodna železničarska organizacija je priznala, da se bo imenom avstrijskih organiziranih železničarjev v »Gewerkschafts- und Rechtsschutzverein des österreichischen Eisenbahnpersonales« udeležil našega kongresa **predsednik organizacije s. Joahim Toman.** Gotovo je, da se avstrijski železničarji kot naši sosedje zelo interesirajo za razvoj razrednega železničarskega pokreta v Jugoslaviji, kar še posebno dokazuje dejstvo, da se udeleži našega kongresa sam predsednik avstrijske organizacije.

Internacionalna transportna federacija. Naša strokovna internacionala, ki ima svoj sedež v Amsterdamu, nas je obvestila, da se bo njenemu imenu udeležil kongresa našega saveza **sam predsednik internacionale, s. Cramp iz Londona.** S. Cramp je istočasno predsednik angleške transportne organizacije.

Veliko železničarsko zborovanje. — Centrala saveza bo povodom kongresa priredila v Ljubljani veliko železničarsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo o položaju železničarjev z ozirom na svetovno gospodarsko krizo in o vseh obrambnih ukrepih, ki so jih, odnosno jih še bodo morali železničarji poduzeti za obrambo svojih pravic in za svoj obstoj ter za izvojevanje boljše bodočnosti. Na shodu bodo govorili tudi najodličnejši predstavniki iz inozemstva.

Pri centrali Saveza nabavljajnih za drug državnih uslužbencev v Beogradu sta blagajnik Berlič in knjigovodja Marković poneverila velike vsote. Do sedaj je bila ugotovljena poneverba okoli Din 800.000.— Manipulirala sta pri knjiženju odtegljajev po Din 5.— in 10.—, ki so se skozi tri leta odtegovali vsem državnim nameščencem in tudi železničarjem za Savez nabavljajkih zadrug.

V Zagrebu je železniški uradnik Krnc Franc poneveril večje denarne zneske, pa je bil kmalu po poneverbi aretiran.

Pri Ministarstvu vojne in mornarice je blagajnik Dragomir Milovanović poneveril nekaj nad Din 1.000.000. Pred vojnim sodiščem je bil obsojen na 8 let ječe.

Pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu se obravnava zadnje čase večja afera, ker so nekateri uslužbenci na direkciji preskrbovali neki lesni trvdki nakaznice za brezplačni prevoz. V afero je zapletenih doslej osem oseb. Afera je prišla na dan vsled prijave od strani konkurenčne tvrdke.

Vsem železniškim delavcem in profesionalistom na teritoriju državnih železnic se je s 1. aprilom ponovno znižalo plače za 5%, istočasno pa je na pretežni večini postaj in sekcij uveden daljši brezplačni dopust.

XI. DELAVSKI PROSVETNI VEČER »Svobode« in »Zarje« bo v sredo, dne 11. maja t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice.

Dosedanji prosvetni in koncertni večeri »Svobode« in »Zarje« so bili vedno dobro obiskani in na umetniški višini, kar je priznalo tudi meščansko časopisje.

XI. Delavski prosvetni večer je zadnji v tej sezoni in bo zelo lep. Na sporedu bo predavanje pisatelja Grahorja o »Šolidela«. Govorni zbor »Svobode« bo podal I. dejanje Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. »Zarja« bo zaigrala nekaj lepih skladb. Umetniška plesalka Katja Delakova bo zaplesala zanimiv ples in vodila zbor plesalcev. Kvartet »Zarje« bo zaigral nove skladbe. Koncertna pevka M. Golobičeva in baritonist Drago Žagar zapojeta več pesmi. Igral bo orkester »Grafiške« in okteto »Ljubljanskega zvona« bo zapel več narodnih pesmi.

Ne zamudite tega zadnjega prosvetnega večera. Vstopnice: sedeži 3 Din, stojišča 2 Din. V predprodaji se dobe družinski sedeži po 2 Din.